

UZASADNIENIE

Dnia 23 marca 2015 roku, w Sądzie Okręgowym z Ł., został złożony pozew (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (dalej: powódka, (...)), reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika, przeciwko Biuru (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (dalej: pozwana, R.) o zapłatę kwoty 15.510.185,00 złotych tytułem kar umownych nałożonych na pozwaną przez powódkę.

(...) podnosi, że zawarła z pozwaną następujące umowy: nr (...) z dnia 29 lipca 2009 roku, nr (...) z dnia 29 lipca 2009 roku, nr (...) z dnia 19 lutego 2010 roku, (...) z dnia 19 lutego 2010 roku i (...) z dnia 13 września 2010 roku, przedmiotem których było opracowanie projektów budowlanych przebudowy nawierzchni drogowych. Mimo wielokrotnego aneksowania w/w umów i przedłużania terminu ostatecznego wykonania umów, pozwana nie przedstawiła całości projektu w terminie. Skutkowało to nałożeniem przez powódkę na pozwaną kar umownych w wysokości 11.487.862,86, a następnie wezwaniem do jej zapłaty. W tym czasie również pozwana skierowała do powódki wezwanie o zawarcie kolejnego aneksu terminowego, powódka nie zdecydowała się na ten krok.

(...) pismem z 7 lutego 2012 roku nałożyła na (...) kolejną karę umowną z tytułu opóźnienia w oddaniu dokumentacji budowlanej w łącznej kwocie 4.022.321,62 złotych.

Pozwana pismem z dnia 7 lutego 2012 roku odstąpiła od umów (...) z dnia 19 lutego 2010 w całości zaś od umów (...) z dnia 29 lipca 2009 roku i (...) z dnia 2010 roku w części wskazanej w załączniku do pisma o odstąpieniu skierowanym do (...), którego skuteczności powódka nie uznała. W piśmie z dnia 13.02.2012r. wskazując, iż jest ono całkowicie bezskuteczne ponieważ podnoszone przez pozwaną przyczyny odstąpienia nie znajdują uzasadnienia, bowiem nie zaistniały przesłanki wskazujące na brak współdziałania powoda.

W dniu 7.02.2012r. powódka – (...), naliczyła pozwanej kolejne kary umowne z tytułu opóźnienia w przekazaniu dokumentacji oraz w zakresie umowy nr (...) powódka złożyła oświadczenie o odstąpieniu od w/w umów w części dotyczącej ulic, dla których nie jest wymagana procedura uzyskania decyzji w postaci zezwolenia na realizację inwestycji drogowej (dalej: (...)), wymienionych w załączniku nr 2 do oświadczenia o odstąpieniu.

Mimo dalszych wezwań do zapłaty, pozwana nie dokonała zapłaty dochodzonej powództwem kwoty (pozew k. 3-22).

W odpowiedzi na pozew pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wskazała, że do niewykonania umów wskazanych w pozwie, doszło z przyczyn niezależnych od strony pozwanej w tym również z winy powódki, która odmówiła podjęcia czynności niezbędnych do wykonania projektów przez pozwaną. Jako główne przyczyny niewykonania umowy leżące po stronie podmiotów innych niż pozwana wskazuje: zmianę procedury pozyskania zgody na realizację inwestycji ze zgłoszenia na pozyskanie decyzji - Zezwolenia na Realizację Inwestycji Drogowej zgodnie ze specustawą drogową, czyli z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, co wiązało się z przedłużeniem prac projektowych, koniecznością przygotowania dodatkowych elementów projektu i pozyskaniem dodatkowych decyzji. Dalej wskazuje, że opóźnienia wiązały się z długotrwałym procesem pozyskiwania warunków przebudowy istniejących sieci, długotrwałym procesem pozyskiwania akceptacji w/w warunków przez Zarząd Dróg i (...)(dalej: (...)) (warunek wynikający z umowy), długotrwałym procesem pozyskiwania porozumień z (...) całkowicie niezależny od pozwanej. Również prowadzenie w trakcie realizacji umów robót wykonawczych związanych z finansowanym ze środków unijnych projektem „ (...) i oczyszczalnia ścieków w Ł. II”, wiązało się z: dezaktualizacją map do celów projektowych, późnym dostarczaniem przez powódkę dokumentacji powykonawczych związanych z w/w projektem, modernizacją obrębów ewidencyjnych wymuszającą konieczność aktualizacji map do celów projektowych. Także do przyczyn opóźnienia niezawinionego przez stronę pozwaną, (...) zalicza zmianę Inwestora dla ulic będących we władaniu Delegatur Miasta oraz brak współpracy pomiędzy powódką a Inwestorem – Zarządem Dróg i (...). Zaś jako przykłady braku współpracy leżące po stronie powódki wskazuje: brak uzyskania

obustronnie podpisanych porozumień z gestorem sieci np. (...), (ponieważ (...) wymagało przedstawienia pisemnego porozumienia, którego pozwana ze względu na brak stosownych pełnomocnictw nie mogła przygotować i podpisać).

Również wycofanie się z ustaleń dotyczących podpisania aneksu dla ulic delegaturowych skutkowało tym, że pozwana wносиła o zmianę terminu wykonania umów co spotkało się z odmową za strony powódki. Powódka, w ocenie pozwanego, do minimum ograniczyła swoją rolę podczas negocjacji z gestorami sieci, podejmowania decyzji w sprawie zakresów projektu, sposobów odwodnień ulic itp., prezentując stanowisko, że kluczowe ustalenia zapadać powinny pomiędzy Zarządem Dróg i (...) a pozwaną. Ponadto pozwana nie miała wiedzy o odbywających się spotkaniach między (...) a (...) oraz powódką a Zespołem (...) Dokumentacji Projektowej (dalej: (...)). Powódka również nie godziła się na częściowe rozliczenie ulic oddanych w pierwszym etapie z powodu nie uzyskania uzgodnienia z (...), które pisemnie wyraziło brak uwag merytorycznych do projektu, konieczne było jedynie dostarczenie podpisanego obustronnie porozumienia co, jak wskazano wyżej, nie było możliwe bez udziału powódki.

Powyższe okoliczności, w ocenie pozwanego wskazują, że brak jest podstaw do przypisywania pozwanej winy w związku z przekroczeniem terminu realizacji umów a tym samym brak jest podstaw do dochodzenia od pozwanej jakichkolwiek kar umownych. Z treści pozwu wynika, że powódka, choć odstąpiła od umowy jedynie w części, domaga się kary umownej obliczonej od całego wynagrodzenia. Takie stanowisko powódki, w ocenie strony pozwanej, oznacza, że zobowiązanie zostało wykonane w części a zatem powódka nie może domagać się kary umownej z tytułu niewykonania całego zobowiązania.

Kolejnym argumentem przejawiającym za bezzasadnością roszczeń powódki jaki podnosi strona pozwana, jest jednoczesne obciążenie pozwanej karą umowną z tytułu zwłoki w realizacji umowy (za nienależyte wykonanie umowy) oraz z tytułu odstąpienia od umowy (niewykonania zobowiązania).

Z ostrożności procesowej, na wypadek uznania, że pozwana ponosi winę za nieterminową realizację umowy strona powodowa zgłosiła, na podstawie art. 484 § 2 k.c., żądanie zmniejszenia kary umownej wskazując, że jest ona rażąco wygórowana a nadto wskazując, że zobowiązanie zostało wykonane w znacznej części. W ocenie strony pozwanej na okoliczność, że kara umowna jest rażąco wygórowana wskazuje, że jest ona niemal trzykrotnie wyższa od wynagrodzenia, które otrzymać miała pozwana za realizację wszystkich umów (odpowiedź na pozew k. 348-356).

W piśmie z dnia 29 maja 2015 roku, pełnomocnik powódki, podtrzymał stanowisko wyrażone w sprawie. Wskazał, że powódka nie dokonała podwójnego naliczenia kar lecz naliczyła je odrębnie za opóźnienie i za odstąpienie od umowy. Wskazywał również, że odstąpienie od umowy spowodowane było okolicznościami leżącymi po stronie pozwanej w szczególności błędami i nieścisłościami przy przygotowywaniu projektów przez pozwanego, co powodowało zgłaszanie uwag przez podmioty opiniujące, zaś pozwany poprawiał projekty opieszale i niedokładnie, jak również z powodu nie przedstawiania dokumentacji w terminie i braku możliwości dalszego aneksowania terminowego umów (k. 415-422).

W piśmie z dnia 10 lipca 2015 roku pełnomocnik pozwanej podtrzymał stanowisko wyrażone w odpowiedzi na pozew (k.433-435).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), zaś do przedmiotu jej działalności należy zaliczyć szereg aktywności powiązanych z wykonywaniem robót związanych z inżynierią wodną, lądową w tym roboty związane z budową inżynierii wodnej (wydruk KRS powódki k. 29).

Pozwana – Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), zaś do przedmiotu jej działalności należy zaliczyć szereg aktywności związanych z architekturą, w tym działalność w zakresie specjalistycznego projektowania (wydruk KRS pozwanej k. 359-365).

(...) zawarła z (...) sp. z o.o. następujące umowy: nr (...) z dnia 29 lipca 2009 roku, nr (...) z dnia 29 lipca 2009 roku, nr (...) z dnia 19 lutego 2010 roku, (...) z dnia 19 lutego 2010 roku i (...) z dnia 13 września 2010 roku (okoliczność niesporna).

Umowa numer (...) została zawarta między stronami w Ł., dnia 29 lipca 2009 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych, postanowieniami zawartymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia z dnia 8 maja 2009 roku oraz na podstawie oferty wykonawcy z dnia 18 czerwca 2009 roku.

Przedmiotem umowy było opracowanie projektów budowlanych z częścią kosztorysową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych przebudowy nawierzchni drogowych ulic na terenie dzielnic: G. i P. w Ł.. Przedmiot zamówienia obejmował opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej w szczególności: projektu budowlanego, operatu szacunkowo – prawnego, informacji ekologicznej, materiałów lokalizacyjnych, projektów organizacji ruchu, część kosztorysową, specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót oraz inwentaryzację zieleni (§ 1-3 umowy nr (...) k. 269-271). Strony ustaliły termin wykonania umowy na dzień 31 października 2010 roku, zaś samą realizację umów podzieliły na dwa etapy. Etap 1 obejmował przygotowanie projektów drogowych o wartości minimum 20% brutto przedmiotu zamówienia, stanowiące nie mniej niż 20% zakresu zamówienia (długości projektowanych ulic) i miał zostać ukończony do dnia 30 kwietnia 2010 roku. Etap 2 zaś, obejmował pozostały zakres projektów drogowych, a termin ostateczny złożenia kompletnej dokumentacji projektowo – kosztorysowej oznaczono na dzień 31 października 2010 roku (§4 k.273). Wynagrodzenie wykonawcy ustalono w kwocie 2.112.622,95 złotych netto (§6.1 k.274). Strony w omawianej umowie poczyniły również zapisy dotyczące naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, które nastąpić miało poprzez zapłacenie kary umownej. Strony uregulowały tę kwestię w odniesieniu do wykonawcy (pозwanego) w ten sposób, że wykonawca będzie zobowiązany do zapłaty zamawiającemu kary umownej (i) za odstąpienie od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 20% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 6 ust. 1 umowy, zaś za każdy dzień opóźnienia, w oddaniu projektu poszczególnej ulicy, w wysokości 0,03% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 6 ust. 1 umowy (§ 9 k. 276).

Do umowy nr (...) z dnia 29 lipca 2009 roku strony zawarły pięć aneksów mających na celu wydłużenie terminu realizacji umowy.

Aneks nr (...) został zawarty w dniu 26 kwietnia 2010 roku, i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania etapu 1 określonego w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 30 sierpnia 2010 roku (k.316).

Aneks nr (...) został zawarty w dniu 25 sierpnia 2010 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania etapu 1 określonego w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 15 października 2010 roku (k.317).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 14 października 2010 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania etapu 1 określonego w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 15 grudnia 2010 roku, zaś termin wykonania etapu 2 został przesunięty z dnia 31 października 2010 roku do dnia 31 stycznia 2011 roku (k.318-319).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 14 grudnia 2010 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania projektów w ramach etapu 1 w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia do dnia 15 stycznia 2011 roku (k.320).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 15 stycznia 2011 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania projektów w ramach etapu 1 w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia do

dnia 30 kwietnia 2011 roku, zaś datę przygotowania projektów w ramach etapu 2 przedłużono do dnia 31 lipca 2011 roku (k.321-322).

Jak wskazały same strony w preambułach do w/w aneksów, przyczyną ich zawarcia były okoliczności niezależne od wykonawcy, w szczególności:

- przesunięcie terminu uzgodnień założeń do projektowania w Zarządzie Dróg i (...) odnoszących się do projektów budowlanych,
- konieczność zmiany lokalizacji granic części istniejących pasów drogowych.
- konieczność zmiany ścieżki proceduralnej uzyskiwania decyzji administracyjnych niezbędnych do realizacji dla części ulic i pozyskania decyzji administracyjnej pozwalającej na realizację w trybie określonym w ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, co wiązało się wymogiem przygotowania dodatkowej dokumentacji np. przygotowaniem dokumentacji podziałowej,
- zmianę założeń podstawowych do projektowania na etapie końcowego uzgadniania projektów budowlanych co skutkowało zmianą geometrii dróg i przeprowadzeniem dodatkowych podziałów nieruchomości, a to wiązało się z dodatkowym opracowywaniem dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji środowiskowej, koniecznością uzyskiwania od gestorów uzbrojenia zaktualizowanych wymagań technicznych związanych z usuwaniem kolizji z będącą w ich posiadaniu infrastrukturą sieciową, podpisanie stosownych porozumień pomiędzy (...) i (...), których podpisanie Zarząd Dróg i (...) procedował w czasie podpisywania aneksów,
- dłużej od przewidywanych prowadzone były uzgodnienia projektów branżowych w Zakładzie (...) Sp. z o.o. (dalej: (...)) z uwagi na wątpliwości związane z lokalizacją elementów odwodnienia pasów drogowych i w (...) Sp. z o.o. (dalej: (...)) z uwagi na wątpliwości związane z zakresem usuwania kolizji z siecią gazową
- długi czas oczekiwania na odpowiedzi na pytania zadane Zarządcy (...) i (...), sięgające nawet dziewięciu miesięcy,
- wprowadzenie zmian na końcowym etapie opiniowania projektów budowlanych, co skutkowało opracowywaniem dokumentacji dla poszczególnych ulic od początku,
- dezaktualizacja map projektowych spowodowana równoczesnym realizowaniem inwestycji „ (...) i oczyszczalnia ścieków w Ł. II” i związana z tą inwestycją niemożność pozyskania aktualnych map w przewidzianym czasie,
- powolność działań Zarządu Dróg i (...),
- niepodjęcie przez (...) działań dotyczących uzgodnień z (...) Spółką (...) przebudowy sieci gazowej oraz nie podpisanie przez (...), działającego jako inwestor, porozumienia z (...) sp. z o.o. w Ł. warunkujących uzgodnienie projektów branżowych (vide aneksy nr (...) do umowy nr (...) k. 316-322).

Drugą umową łączącą strony była umowa numer (...), zawarta w Ł. w dniu 29 lipca 2009 roku w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych oraz postanowieniami zawartymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia z dnia 8 maja 2009 roku oraz na podstawie oferty wykonawcy z dnia 18 czerwca 2009 roku. Przedmiotem umowy było opracowanie projektów budowlanych z częścią kosztorysową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych przebudowy nawierzchni drogowych ulic na terenie dzielnic: B. i W. w Ł.. Przedmiot zamówienia obejmował opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej w szczególności: projekt budowlany, operat szacunkowo – prawny, informację ekologiczną, materiały lokalizacyjne, projekty organizacji ruchu, część kosztorysową, specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót oraz inwentaryzację zieleni (§ 1-3 umowy nr (...) k.225-226). Strony ustaliły termin wykonania umowy na dzień 31 października 2010 roku, zaś samą realizację umów podzieliły na dwa etapy. Etap 1 obejmował przygotowanie projektów drogowych o wartości minimum 20% brutto przedmiotu zamówienia, stanowiące nie mniej niż 20%

zakresu zamówienia (długości projektowanych ulic) i miał zostać ukończony do dnia 30 kwietnia 2010 roku. Etap 2 zaś, obejmował pozostały zakres projektów drogowych, a termin ostateczny złożenia kompletnej dokumentacji projektowo – kosztorysowej oznaczono w dniu 31 października 2010 roku (§4 k.229). W kwestii wynagrodzenia wykonawcy ustalono je w kwocie 2.520.655,74 złotych netto (§6.1 k.229). Strony w przedmiotowej umowie poczyniły również zapisy dotyczące naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, które nastąpić miało poprzez zapłacenie kary umownej. Strony uregulowały tę kwestię w odniesieniu do wykonawcy (pozwanego) w następujący sposób, że wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne: (i) za odstąpienie od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 20% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 6 ust. 1 umowy, zaś za każdy dzień opóźnienia, w oddaniu projektu poszczególnej ulicy, w wysokości 0,03% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 6 ust. 1 umowy (§ 9 k. 231).

Do umowy nr (...) z dnia 29 lipca 2009 roku strony zawarły sześć aneksów mających na celu wydłużenie terminu realizacji umowy.

Aneks nr (...) został zawarty w dniu 26 kwietnia 2010 roku, i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania etapu 1 określonego w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...), z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 30 sierpnia 2010 roku (k.258).

Aneks nr (...) został zawarty w dniu 25 sierpnia 2010 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania etapu 1 określonego w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 15 października 2010 roku (k.259).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 14 października 2010 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania etapu 1 określonego w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia 15 grudnia 2010 roku, zaś termin wykonania etapu 2 został przesunięty z dnia 31 października 2010 roku do dnia 31 stycznia 2011 roku (k.260-262)).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 14 grudnia 2010 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania projektów w ramach etapu 1 w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia do dnia 15 stycznia 2011 roku (k.262-263).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 15 stycznia 2011 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania projektów w ramach etapu 1 w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia do dnia 30 kwietnia 2011 roku, zaś datę przygotowania projektów w ramach etapu 2 przedłużono do dnia 31 lipca 2011 roku (k.264-265).

Aneks numer (...) został zawarty w dniu 29 kwietnia 2011 roku i w wyniku jego zawarcia strony przedłużyły termin wykonania projektów w ramach etapu 1 w §4 ust.2 lit. a) umowy nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku do dnia do dnia 15 czerwca 2011 roku (k.266-267).

Jako przyczyny aneksowania terminowego umowy numer (...), strony w preambułach do w/w aneksów wskazały na okoliczności niezależne od wykonawcy, w szczególności:

- przesunięcie terminów uzgodnień założeń do projektowania w Zarządzie Dróg i (...), w szczególności dotyczących akceptacji wymagań technicznych usuwania kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną zlokalizowaną w pasach drogowych wydawanych przez jej gestorów,
- konieczność zmiany ścieżki proceduralnej uzyskiwania decyzji administracyjnych co wiązało się z koniecznością przygotowania dodatkowych materiałów,
- przedłużenie terminu uzyskiwania uzgodnień co do opiniowania dokumentacji w Zarządzie Dróg i (...),

- brak podpisania przez (...) niezbędnych porozumień z (...), które było procesowane w trakcie zawierania aneksów i nie nastąpiło do czasu podpisania aneksu nr (...),
- konieczność uzyskiwania od gestorów uzbrojenia aktualizowanych wymagań technicznych związanych z usuwaniem kolizji z będącą w ich posiadaniu infrastrukturą sieciową,
- zmiany przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dotyczących uzyskiwania zgody na usunięcie drzew lub krzewów oraz wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, wydłużająca procedurę o około 40 dni,
- czasochłonność uzgodnień projektów branżowych z (...) sp. z o.o. oraz z (...) sp. z o.o. co do usuwania kolizji należąca do nich infrastrukturą i sieciami,
- wprowadzenie przez (...) zmian na etapie końcowego opiniowania projektów co do geometrii dróg, co wiązało się z opracowaniem dokumentacji dla poszczególnych ulic od początku, w szczególności z zmianami linii podziałowych nieruchomości, przeprowadzeniem dodatkowych podziałów oraz ponownym rozpoczęciem procedury uzyskania decyzji środowiskowych warunkujących wydanie zgody na realizację przedsięwzięcia,
- konieczność podpisania porozumienia pomiędzy (...) a (...) S.A. Dotyczącego usunięcia kolizji istniejącą siecią ciepłowniczą,
- opóźnienie w przygotowaniu dodatkowych projektów podziałowych wiązało się z opóźnieniem, w prowadzonych przez Zda, uzgodnień, co do geometrii pasów drogowych i późnym uzgodnieniem projektów branżowych,
- dezaktualizacja map projektowych związana z realizacją inwestycji „ (...) i oczyszczalnia ścieków w Ł. II”,
- trudności związane z uzgodnieniami dokumentacji projektowej w (...),
- niepodjęcie działań przez (...) w celu uzgodnień z (...) Spółką (...) dotyczących przebudowy sieci gazowej oraz nie podpisanie przez (...), jako inwestora, porozumienia z (...) sp. z o.o. w Ł., warunkujących uzgodnienie projektów branżowych (vide aneksy nr (...) do umowy (...), k. 258-268).

Ponadto strony zawarły umowę nr (...) w dniu 19 lutego 2010 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie wolnej ręki. Przedmiotem umowy było opracowanie projektów budowlanych z częścią kosztorysową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych przebudowy nawierzchni drogowych ulic na terenie dzielnic B. i W. w Ł., zamówienie uzupełniające. Przedmiot zamówienia obejmował opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej w szczególności: projekt budowlany, operat szacunkowo – prawny, informację ekologiczną, materiały lokalizacyjne, projekty organizacji ruchu, część kosztorysową, specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót oraz inwentaryzację zieleni. (§ 1-3 umowy nr (...) k. 191-192). Strony ustaliły termin wykonania umowy na dzień 31 października 2010 roku (§4 k.192v). Wynagrodzenie wykonawcy ustalono w kwocie 488.636,00 złotych netto (§8.1 k.193). Strony w przedmiotowej umowie poczyniły również zapisy dotyczące naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, które nastąpić miało poprzez zapłacenie kary umownej. Strony uregulowały tę kwestię w odniesieniu do wykonawcy (pозwanego) w następujący sposób, że wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne: (i) za odstąpienie od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 20% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy, zaś za każdy dzień opóźnienia, w oddaniu projektu poszczególnej ulicy, w wysokości 0,03% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy (§ 11 k. 193v).

Strony zawarły do w/w umowy dwa aneksy terminowe. Pierwszy zawarty został w dniu 14 października i przedłużał termin wykonania projektów do dnia 31 stycznia, zaś drugi z dnia 28 stycznia 2011 roku wydłużył termin realizacji umowy do dnia 31 lipca 2011 roku (aneks nr (...) do umowy (...) z 19 lutego 2010 roku k. 198-201). Jako powody konieczności przedłużenia terminu realizacji umowy wskazano:

- długotrwały proces uzgadniania dokumentacji w Zarządzie Dróg i (...) w Ł. oraz opieszale generowanie samych uzgodnień,
- wprowadzenie przez (...) zmian do projektu na etapie końcowego uzgodnienia projektu co wiązało się ze zmianą już gotowych projektów i potrzebą przygotowania nowych,
- dezaktualizację map projektowych oraz potrzeba pozyskania nowych map,
- przedłużanie się uzgodnień z gestorami sieci: (...), Zakładem (...) oraz (...) Spółką (...),
- brak zakończonych projektów w ramach zamówienia podstawowego, co powoduje niemożność zakończenia projektów w ramach zamówienia uzupełniającego,
- trudności związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej w (...) oraz konieczność ponownej aktualizacji map do celów projektowych
- niepodejmowanie przez inwestora – (...) uzgodnień z (...) Spółką (...) w celu ustalenia ostatecznego zakresu przebudowy sieci gazowej,
- wydłużenie procedury uzyskiwania przez (...) porozumień z gestorem sieci energetycznej.

(vide aneksy nr (...) do umowy (...), k. 198-201).

Ponadto strony zawarły umowę nr (...) w dniu 19 lutego 2010 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie wolnej ręki. Przedmiotem umowy było opracowanie projektów budowlanych z częścią kosztorysową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych przebudowy nawierzchni drogowych ulic na terenie dzielnic G. i P. w Ł., zamówienie uzupełniające. Przedmiot zamówienia obejmował opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej w szczególności: projekt budowlany, operat szacunkowo – prawny, informację ekologiczną, materiały lokalizacyjne, projekty organizacji ruchu, część kosztorysową, specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót oraz inwentaryzację zieleni. (§ 1-3 umowy nr (...) k. 202-203). Strony ustaliły termin wykonania umowy na dzień 31 października 2010 roku (§4 k.203v). Wynagrodzenie wykonawcy ustalono w kwocie 233.313,00 złotych netto (§8.1 k.204). Strony w przedmiotowej umowie poczyniły również zapisy dotyczące naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, które nastąpić miało poprzez zapłacenie kary umownej. Strony uregulowały tę kwestię w odniesieniu do wykonawcy (pозwanego) w następujący sposób, że wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne: (i) za odstąpienie od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 20% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy, zaś za każdy dzień opóźnienia, w oddaniu projektu poszczególnej ulicy, w wysokości 0,03% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy (§ 11 k. 204v).

Strony zawarły do w/w umowy dwa aneksy terminowe. Pierwszy zawarty został w dniu 14 października i przedłużał termin wykonania projektów do dnia 31 stycznia, zaś drugi z dnia 28 stycznia 2011 roku wydłużył termin realizacji umowy do dnia 31 lipca 2011 roku (aneks nr (...) do umowy (...) z 19 lutego 2010 roku k. 209-212). Strony jako przyczyny zawarcia aneksów terminowych do umowy (...), w preambułach tych aneksów, wskazały przyczyny analogiczne jak te uzasadniające ankesowanie umowy nr (...), przedstawione w akapicie powyżej (vide aneksy nr (...) do umowy (...), k. 209-212).

Umowa nr (...) została podpisana w dniu 13 września 2010 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie wolnej ręki. Przedmiotem umowy było opracowanie projektów budowlanych z częścią kosztorysową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych przebudowy nawierzchni drogowych ulic na terenie dzielnic G. i P. w Ł., zamówienie uzupełniające II. Przedmiot zamówieni obejmował opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej w szczególności: projekt budowlany, operat szacunkowo – prawny, informację ekologiczną, materiały lokalizacyjne, projekty organizacji ruchu, część

kosztorysową, specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót oraz inwentaryzację zieleni. (§ 1-3 umowy nr (...) k. 213-214). Strony ustaliły termin wykonania umowy na dzień 31 października 2010 roku (§4 k.214v). Wynagrodzenie wykonawcy ustalono w kwocie 59.375,00 złotych netto (§6.1 k.215). Strony w przedmiotowej umowie zamieściły również zapisy dotyczące naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, które nastąpić miało poprzez zapłacenie kary umownej. Strony uregulowały tę kwestię w odniesieniu do wykonawcy (pозwanego) w następujący sposób, że wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne: (i) za odstąpienie od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 20% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy, zaś za każdy dzień opóźnienia, w oddaniu projektu poszczególnej ulicy, w wysokości 0,03% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 8 ust. 1 umowy (§ 9 k. 215v).

Strony zawarły do w/w umowy dwa aneksy terminowe. Pierwszy zawarty został w dniu 14 października i przedłużał termin wykonania projektów do dnia 31 stycznia, zaś drugi z dnia 28 stycznia 2011 roku wydłużył termin realizacji umowy do dnia 31 lipca 2011 roku (aneks nr (...) do umowy (...) z 13 września 2010 roku k. 220-222). Strony jako przyczyny zawarcia aneksów terminowych do umowy (...), w preambułach tych aneksów, wskazały przyczyny analogiczne jak te uzasadniające aneksowanie umowy nr (...) (vide aneksy nr (...) do umowy (...), k. 220-222).

Strona powodowa brała pod uwagę możliwość zawarcia kolejnych aneksów terminowych (pismo (...) k.373).

Strona pozwana informowała (...) od maja 2011 roku (pismo k.374) o zaistnieniu okoliczności powodujących nieprzygotowanie wszystkich projektów na dzień 31 lipca 2011 roku i wnioskuje o przedłużenie terminu wykonania do dnia 31 grudnia 2011 roku (pisma (...) maj - lipiec 2011r, k. 138, 374-389). Wnioski strony pozwanej spotkały się z negatywną odpowiedzią ze strony powodowej, uzasadnioną twierdzeniem, że według (...) nie zachodzą przesłanki prawne oraz faktyczne do dalszego aneksowania umów (pismo k.137).

W piśmie z dnia 29 lipca 2011 roku strona powodowa wezwała (...) sp. z o.o. do przekazania, wykonanych w ramach zawartych przez strony umów, projektów (wezwanie k.133). Strona pozwana w odpowiedzi na owo wezwanie wskazała, że nie może zachować terminu z przyczyn od niej niezależnych i wyraziła chęć dalszej współpracy przy projekcie oraz możliwość uzgodnienia dalszego aneksowania umów (pismo k.132).

W piśmie z dnia 19 maja 2011 roku kierowanym do Prezesa Zarządu (...) Dyrektor Zarządu Dróg i (...) wskazał m. in, iż przyczyną opóźnień w uzgadnianiu niektórych projektów usunięcia kolizji jest praktyka stosowana przez (...) S. A. uzależniania uzgodnienia projektu złożonego przez jednostkę projektową od zawarcia porozumienia pomiędzy (...) S. A. a Zarządem Dróg i (...) w sprawie usunięcia kolizji. Jednocześnie (...) żąda zawarcia w porozumieniu zgody na sfinansowanie przez (...) przy okazji przesunięcia sieci przesyłowej będącej własnością (...) S. A. gruntownej ich modernizacji. Wskazał przy tym, iż rozwiązanie takie stanowi naruszenie przepisów prawa zabraniających finansowania przez jednostki samorządowe modernizacji majątku spółek handlowych. Wskazał ponadto, iż sytuacja taka wystąpiła w przypadku ulic. Kaczej, Klimatycznej i Tabelowej. Obecnie sytuacja taka ma miejsce w przypadku ul. (...), co uniemożliwia zawarcie porozumienia (...).

Wykonawca dokumentacji nie ma wpływu na termin uzgodnienia dokumentacji przez (...). Zarząd Dróg nie może sfinansować modernizacji sieci (...) S. A. pod presją nieuzgodnienia dokumentacji.

W dalszym ciągu pisma Dyrektor (...) stwierdza, iż dane podane w piśmie (...) z dnia 5 maja 2011 roku nie uwzględniają istotnych faktów powodujących zwłokę w uzgadnianiu dokumentacji, zaś w przypadku terminów przekazania dokumentacji ul (...) mijają się po prostu z prawdą. (pismo k. 49)

Z pisma z dnia 6 czerwca 2011 roku adresowanego do (...) przez Zarząd Dróg i (...) wynika konieczność dalszych uzgodnień kwestii finansowania przebudowy gazociągu w ul (...).

Z pisma tego wynika m. in, iż Zarząd podejmie stosowne rozmowy, aby cały gazociąg został przebudowany przez (...) Spółkę (...) na jej koszt. W przypadku braku zgody koniecznym będzie rozdzielenie dokumentacji projektowej przez (...) w zakresie usunięcia kolizji z siecią gazową na dwie części – tak, aby (...) mógł wyłączyć z postępowania

przetargowego na wybór wykonawcy robót budowę gazociągu na skrzyżowaniu ulic (...) / Rozwojowej, za którą odpowiedzialny jest (...).(pismo k. 55)

Z pisma z dnia 6 czerwca 2011 roku wynika, iż w zakresie projektów ul. (...) wynika ,iż projekt w tym zakresie należy skoordynować z projektem budowy trasy G. w zakresie geometrii rozwiązań konstrukcyjno – wysokościowych , linii rozgraniczających i obszaru do objęcia wnioskiem o wydanie decyzji (...).

(pismo k. 61)

Z przedłożonego przez powoda wyliczenia nałożonych na pozwanego kar umownych wynika, iż kary umowne za opóźnienie w wykonaniu dokumentacji dla poszczególnych ulic naliczane były od całości wynagrodzenia umownego. (wyliczenie kar umownych k. 75 – 76,77- 78, 79 – 80,101-102,103,108 - 113)

W piśmie z dnia 26 października 2011 roku (...) wskazywał na konieczność sporządzenie projektów podziału nieruchomości oraz map dla celów prawnych.

Wskazywał jednocześnie, iż zgodnie z zawartymi pomiędzy (...) a (...) umowami Wykonawca przyjął na siebie obowiązek wykonania projektu budowlanego ze wszystkimi niezbędnymi do uzyskania **zgłoszenia** uzgodnieniami.

(pismo k. 119)

Okoliczność zmiany ścieżki proceduralnej i związanych z tym zmian zakresu dokumentacji potwierdza pismo (...) z dnia 26 marca 2010 roku. (pismo k. 120)

Z pisma z dnia 16 czerwca 2011 roku i 12 lipca 2011 roku od (...) do (...) spółki z o.o. wynika, iż przekazane przez (...) opracowanie projektowe będzie uzgadniane po zawarciu porozumienia dotyczącego spraw formalno – majątkowych usunięcia kolizji pomiędzy (...) S. A. **a inwestorem przebudowy układu drogowego.**

(pismo k. 127)

Z pisma z dnia 24 sierpnia 2011 roku wystosowanego przez (...) do (...) spółki z o.o. wynika, iż przekazana przez (...) dokumentacja projektowa dotycząca ulic (...) nie została uzgodniona pomimo jej przekazania przez wykonawcę ze względu na brak stosownego porozumienia pomiędzy (...) a Inwestorem .

(pismo k.127 odwrót)

W piśmie z dnia 29 sierpnia 2011 roku (...) wystosował do (...) ponowne wezwanie do przekazania obustronnie podpisanych porozumień dotyczących uregulowania spraw formalno – prawnych związanych z przebudową kolizji sieci energetycznej z projektowaną przebudową nawierzchni drogowych dla ulic (...).

(pismo k. 128)

Z pisma wystosowanego w dniu 24 sierpnia 2011 roku przez (...) S.A. do (...) spółki z o.o. wynika, iż uzgodnienie przekazanych przez (...) projektów dot. Ulic (...) może nastąpić dopiero po podpisaniu porozumienia, określającego zakres przebudowanej sieci energetycznej pomiędzy Inwestorem i (...).

(pismo k. 129)

Z pisma z dnia 31 października 2011 roku skierowanego przez (...) do (...) spółki z o.o. wynika, iż następstwem decyzji o zmianie ścieżki proceduralnej uzyskiwania decyzji administracyjnych był brak możliwości wykazania się przez Inwestora prawem do dysponowania terenem na cele budowlane w przypadku części ulic, co całą opracowaną dokumentację czyniłoby dla niego bezużyteczną.

Jednocześnie z pisma tego wynika, iż zakończenie procedur przetargowych i podpisanie umów z wykonawcami na sporządzanie map dla celów inwestycji przewidziane jest na pierwszą dekadę miesiąca **listopada 2011 roku**. Mapy z zatwierdzonymi podziałami będą przekazywane do (...) spółki z o.o. sukcesywnie nie zwłocznie po ich pozyskaniu od wykonawców i ich pozytywnej weryfikacji.

(pismo k. 118)

W okresie pomiędzy sierpniem 2011 roku a lutym 2012 roku trwały ustalenia stron dotyczące zakończenia przez pozwaną realizacji umowy (korespondencja stron k. 117 - 119, 122, 125 – 129,132).

W okresie sierpień 2011/luty2012 (...) odbywała spotkania z przedstawicielami innych instytucji, m.in. Zakładem (...) sp. z o.o. oraz (...) Ośrodkiem (...), na których uzyskiwała informacje o tym, że strona pozwana wykonuje umowę oraz nanosi poprawki na projekty (notatki służbowe ze spotkań w dniach 28.11.2011r oraz 09.11.2011r. k. 62-68). W tym okresie również strona pozwana wzywała stronę powodową do przekazania jej podpisanych porozumień z (...) sp. z o.o. (pisma k.128-129).

We wrześniu 2011 roku, strona pozwana podjęła ponownie kroki w celu przedłużenia terminu realizacji umowy (pismo z dn. 19 września 2011r. k.121), co spotkało się z negatywną odpowiedzią ze strony powodowej (pismo z dn. 7.10.2011 k.122)

Notą księgową nr (...) z dnia 27 września 2011 roku (...) nałożyła na pozwaną karę umowną za nieterminowe opracowanie projektu budowlanego, dla wskazanych ulic w wysokości 40.078,43 złotych, która została potrącona z faktury VAT nr (...) z dnia 02/09/2011 roku wystawionej przez pozwaną. (...) sp. z o.o. odesłało ową notę nie uznając dokonanego nałożenia kary umownej przez powódka za zasadne i konieczne (k. 71-74).

W styczniu 2012 roku (...) nałożyła na pozwaną karę umowną za nieterminowe opracowanie projektu budowlanego z częścią kosztorysową i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych przebudowy nawierzchni drogowej dla ulic będących elementami umów o nr (...) w wysokości 11.487.862,86 złotych (nota księgową k.324), jednocześnie wzywając pozwaną do przekazania powódce dokumentacji projektowej stanowiącej przedmiot umów nr (...) w części dotyczącej ulic, dla których nie jest wymagana procedura (...) do dnia 6 lutego 2012 roku, pod rygorem odstąpienia od umowy. Jako uzasadnienie swojego działania powódka wskazała upływ terminu do złożenia projektów przez pozwaną, brak podstaw do dalszego przedłużenia terminu realizacji umowy, powolne tempo wykonywania przez pozwanego projektów, zbyt odległy termin przekazania pozostałej części dokumentacji wskazany przez pozwanego oraz brak należytego informowania (...) o postępach w pracach projektowych (pismo z dnia 5 stycznia 2012 k.323).

(...) wezwał (...) do zawarcia, w terminie 7 dni od daty wezwania, aneksów terminowych do umów łączących strony pod rygorem odstąpienia od umów. Pozwana w swoim żądaniu wskazywała na uchylanie się powódki od współpracy poprzez aneksowanie zawartych umów, ponadto podnosiła, że nie ustały przyczyny wymuszające zmianę umów z przyczyn niezależnych od pozwanego opisane w aneksach już zawartych m.in. brak przekazania pozwanemu porozumień zawartych z gestorami sieci, a bez których nie jest możliwe zakończenie prac projektowych (pismo z dnia 18 stycznia 2012 roku k.107v).

Strona powodowa negatywnie ustosunkowała się do propozycji (...) sp. z o.o. co do zawarcia dalszych aneksów terminowych, wskazując, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające takie działanie. Po drugie wskazywała, że to pozwana była odpowiedzialna za dokonanie wszelkich uzgodnień, nie zaś powódka (pismo z dnia 19 stycznia 2012 roku k.106-107)

Pismem z dnia 7 lutego 2012 roku powódka – (...), nałożyła na pozwaną karę umowną z tytułu opóźnienia w oddaniu zamówionych projektów poszczególnych ulic w kwocie 2.939.401,08 złotych oraz złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umów (...) w części dotyczącej ulic, dla których nie jest wymagana uzyskania decyzji (...) z przyczyn zależnych

od wykonawcy i w związku z tym nakłada na (...) sp. z o.o. karę umowną za odstąpienie w wysokości 1.082.920,54, łącznie 4.022.321,62 złote (pisma k. 331, nota księgowa k.337v) .

Jako uzasadnienie nałożenia kary umownej powódka wskazała upływ terminu do złożenia projektów przez pozwaną, brak podstaw do dalszego przedłużenia terminu realizacji umowy, powolnym tempem wykonywania przez pozwanego projektów, zbyt odległy termin przekazania pozostałej części dokumentacji wskazany przez pozwanego oraz brak należytego informowania (...) o postępach w pracach projektowych oraz upływ terminu do złożenia dokumentacji, który został wyznaczony pismem z dnia 5 stycznia 2012 roku, tj. 6 lutego 2012 roku. Zaś jako uzasadnienie nałożenia kary umownej za odstąpienie z przyczyn zależnych od wykonawcy podaje niezadowalające tempo prac pozwanego oraz nie złożenie projektów do dnia 6 lutego 2012 roku (pismo k.332).

Pismem z dnia 7 lutego 2012 roku (pismo wpłynęło do (...) 8 lutego 2012 roku) pozwana złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy (...) z dnia 19 lutego w całości. W piśmie tym pozwany złożył również oświadczenie o odstąpieniu od umów (...) z 29 lipca 2009 roku oraz (...) z dnia 13 września 2010 roku w części przedstawionej w załączniku do pisma, uzasadniając swoje stanowisko, po pierwsze brakiem współpracy po stronie zamawiającego w postaci nieprzedłużenia podpisanych porozumień z gestorami sieci mimo wiedzy, że ich brak uniemożliwi wykonanie umów, po drugie odmową podpisania dalszych aneksów terminowych mimo dalszego trwania podstaw faktycznych do ich zawarcia oraz po trzecie wskazując na niepodjęcie współdziałania mimo wezwań pozwanego (k.96 i n.).

W piśmie z dnia 13 lutego 2012 roku (...) poinformowało pozwaną o nie uznaniu odstąpienia (...) sp. z o.o. od umowy, twierdząc że jest ono całkowicie bezskuteczne (k92).

Pismem z dnia 19 kwietnia 2013 roku powódka wezwała (...) sp. z o.o. do zapłaty należności w wysokości 15.510.184,48 złotych tytułem kar umownych nałożonych notą księgową nr (...) z dnia 4 stycznia 2012 roku w wysokości 11.487.862,86 złotych oraz notą księgową nr (...) z dnia 7 lutego 2012 roku w wysokości 4.022.321,62 złotych (pismo k.339).

Ponadto strona powodowa chciała zakończyć niniejszy spór polubownie. W tym celu skierowała do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie zawiadanie do próby ugodowej, które nie zakończyło się zawarciem ugody (zawiadanie do próby ugodowej z dnia 26 kwietnia 2013 roku).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonej do akt sprawy dokumentacji oraz korespondencji między stronami. Treść, wiarygodność ani moc dowodowa przedłożonych przez obie strony do akt sprawy dokumentów nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Z uwagi na charakter sprawy i okoliczność, iż zdecydowana większość ustaleń dokonywana była pomiędzy stronami w formie pisemnej dowody z dokumentów mają podstawowe i zasadnicze znaczenie dla poczynionych w tej sprawie ustaleń faktycznych,

Dokonując ustaleń faktycznych posiłkowo jedynie Sąd kierował się wynikami przeprowadzonego dowodu z zeznań świadków K. C. oraz E. S. na okoliczność przyczyn opóźnienia w realizacji umów łączących stronę. Świadkowie ci zostali przesłuchani w ramach pomocy prawy przez Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie. Zeznania świadków wskazywały na opóźnienia wynikające z braku podpisania porozumień z gestorami sieci (głównie (...)) oraz zmianę ścieżki uzyskiwania pozwolenia na dokonanie inwestycji i wiążące się z tym prace dodatkowe. Zeznania tych świadków potwierdzają, zatem okoliczności faktyczne wynikające z treści złożonych przez strony dokumentów i nie pozostają z nimi w sprzeczności.

Co do zeznań świadków M. P. (1) i M. P. (2) na okoliczność braku przesłanek do zawierania kolejnego aneksu przedłużającego terminy realizacji umów, przyczyny opóźnienia w wykonaniu i przekazaniu dokumentacji przez pozwanego, wad przekazanej dokumentacji, współdziałania powoda z pozwanym na etapie realizacji przedmiotu umowy nie dostarczyły nowych informacji mających wpływ na ustalenie okoliczności sprawy. Wobec oczywistej sprzeczności tych zeznań z treścią wskazanych wyżej dokumentów sąd pominął te zeznania w tej części, w

jakiej odnoszą się one jedynie do subiektywnych ocen, odczuć świadków i pozostają w sprzeczności z treścią niekwestionowanych przez stromy dokumentów.

Również zaznania świadków A. G., M. M. i J. M. na okoliczność opóźnień w uzgodnieniach dokumentacji składanej przez pozwanego, a A. G. również na okoliczność spotkań z gestorami sieci w temacie uzgadniania dokumentacji wskazywały na istnienie okoliczności na które powoływał się pozwany.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu w całości.

W niniejszej sprawie powód dochodzi należności z tytułu kar umownych w łącznej wysokości 15.510.184,48 złotych z tytułu opóźnienia w wykonaniu umowy oraz kary umownej z tytułu odstąpienia od umowy z winy leżącej po stronie pozwanej.

Z uzasadnienia pozwu wynika, iż na dochodzoną kwotę kar umownych składa się kwota 11. 487.862,86 złotych z tytułu kar umownych naliczonych za opóźnienie w wykonaniu umów numer (...), (...) i (...) oraz kwota 4.022.321,62 złote z tytułu opóźnienia w wykonaniu wskazanych wyżej umów i odstąpienia od umowy z przyczyn dotyczących wykonawcy w części ulic , dla których nie jest wymagana procedura uzyskania decyzji (...).

Z przedłożonego przez powoda na k. 105 akt sprawy wyliczenia wynika , iż powód dochodzi z tytułu odstąpienia od umowy z winy wykonawcy kary umownej w wysokości 1.082.920,54 złote. (k. 105 akt sprawy)

Powyższe sformułowanie żądania pozwu już prima facie wskazuje na niezasadność tak sformułowanego żądania z uwagi na niedopuszczalną kumulację kar umownych z tytułu opóźnienia i z tytułu odstąpienia od umowy.

Po pierwsze należy wskazać, że instytucja kary umownej uregulowana została w art. 483 § 1 k.c. Zgodnie z treścią przytoczonego artykułu można zawrzeć w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

Do przedmiotowo istotnych elementów zastrzeżenia kary umownej zaliczyć należy określenie zobowiązania, którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie zrodzi obowiązek zapłaty kary umownej oraz określenie świadczenia pieniężnego stanowiącego karę umowną. Nawiązując do elementu, jakim jest wskazanie zobowiązania należy podkreślić, że zobowiązanie to ma mieć charakter zobowiązania niepieniężnego obligującego dłużnika do świadczenia, ponadto zobowiązanie to może mieć swoje źródło zarówno w umowie stron jak i pozaumowne. Strony mają dowolność w kształtowaniu kary umownej. Oznacza to również, że mogą ją zastrzec na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania lub też powiązać obowiązek jej zapłaty z określonym przejawem jej niewykonania lub nienależytego wykonania.

Co tyczy się określenia świadczenia pieniężnego stanowiącego karę umowną, doktryna wskazuje, że strony formułując omawiane dodatkowe zastrzeżenie umowne powinny wskazać ją oznaczoną kwotą lub posłużyć się innym miernikiem odnoszącym się do stałej wartości ukształtowanym w taki sposób, aby wyliczenie wartości kary umownej było jedynie czynnością arytmetyczną.

Aby mówić o powstaniu obowiązku świadczenia kary umownej niezbędne jest łączne wystąpienie następujących przesłanek: istnienie skutecznego postanowienia umownego kreującego obowiązek świadczenia kary oraz niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Istotne znaczenie w przypadku analizy przesłanek warunkujących powstanie obowiązku zapłaty kary umownej jest rozkład ciężaru dowodnego. Na wierzycielu ciąży powinność wykazania przesłanki istnienia ważnego postanowienia umownego odnoszącego się do zastrzeżenia kary umownej oraz powinność wykazania faktu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego, do którego odnosi się kara umowna. Na wierzycielu nie ciąży powinność wykazania okoliczności świadczących o odpowiedzialność dłużnika, bowiem korzysta on z domniemania wynikającego z art. 471 k.c. określającego odpowiedzialność odszkodowawczą dłużnika. Obalenie domniemania ponoszenia przez

dłużnika odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania spoczywa na nim. Wykazanie zaistnienia okoliczności powodujących niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niezależnych od dłużnika i na które dłużnik nie miał wpływu powodować będzie uchylenie się dłużnika od zapłaty kar umownych.

W odniesieniu do kary umownej należy poruszyć również kwestię dopuszczalności zastrzeżenia kary umownej za odstąpienie od umowy lub jej wypowiedzenie. Jak wskazuje doktryna postanowienie takie należy rozumieć jako obowiązek zapłaty kary umownej za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie zobowiązania niepieniężnego, o ile to zdarzenie stało się podstawą odstąpienia od umowy przez drugą stronę.

W przypadku zastrzeżenia przez strony w umowie kilku kar umownych pojawia się problematyka ich kumulacji. Strony mogą w ramach jednego stosunku obligacyjnego kilka kar umownych, o ile każda z nich zastrzeżona zostanie dla innej postaci niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Można się również spotkać, jak w niniejszej sprawie, z sytuacją w której odrębną karę przewidziano za niedochowanie przez dłużnika terminu spełnienia świadczenia niepieniężnego lub innego rodzaju nieprawidłowe wykonanie powinności niepieniężnych, drugą zaś za będące tego następstwem skorzystanie przez wierzyciela z prawa odstąpienia od umowy lub wypowiedzenia stosunku kontraktowego względnie za całkowite niewykonanie zobowiązania. O dopuszczalności kumulacji kar w takich przypadkach powinny w pierwszej kolejności rozstrzygać przyjęte przez strony postanowienia umowne. W razie ich braku należy uznać, że kara konwencjonalna za poszczególne przejawy nienależytego wykonania powinności kontraktowych nie może być kumulowana z karą za całkowite niewykonanie zobowiązania, w tym również wynikające z odstąpienia od umowy (E. Łętowska [w:] komentarz do art. 483 k.c. „Prawo Zobowiązań – część ogólna, System prawa prywatnego TOM 5).

Powyższe stanowisko dotyczące kumulacji kar umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania z karą umowną za odstąpienie od umowy prezentowane jest w judykaturze. Sąd Najwyższy wskazuje, że gdy dłużnik spóźnia się z wykonaniem zobowiązania i z tej przyczyny wierzyciel odstępuje od umowy, dochodzi do niewykonania zobowiązania. Obowiązek zapłaty kary umownej zastrzeżonej za niewykonanie zobowiązania powstaje, gdy zobowiązanie nie zostało wykonane, a zatem gdy dłużnik nie spełnił świadczenia, które zgodnie z treścią zobowiązania należy się wierzycielowi, przy czym nastąpiło to z powodu okoliczności, za które dłużnik odpowiada. Spełnienie jedynie części świadczenia jest równoznaczne z niespełnieniem świadczenia w całości, a tym samym z niewykonaniem zobowiązania. Z tego względu nie jest możliwe kumulowanie kary umownej przewidzianej za nienależyte wykonanie zobowiązania, np. wykonanie ze zwłoką, z karą umowną za niewykonanie tego samego zobowiązania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2014 r. I CSK 345/13, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2015 r. I CSK 999/14,)

Przekładając powyższe rozważania prawne co do kary umownej na rozważany stan faktyczny, należy stwierdzić że strony poczyniły w umowie zapisy w jej przedmiocie zawierające wskazanie zobowiązanie, którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie rodzić będzie obowiązek zapłaty kary umownej – **nieterminowe oddanie projektów poszczególnych ulic oraz odstąpienie od umowy z przyczyn leżących po którejś ze stron**. Również wskazały sposób wyliczenia należnego świadczenia, czyli wynosi ona określony procent wynagrodzenia za wykonane świadczenie. Przedmiotem umowy stron jest wykonanie projektu budowlanego, a zatem świadczenie ma charakter niepieniężny.

W przedmiotowej sprawie doszło do zaktualizowania się dwóch przesłanek nałożenia kary umownej. Mianowicie doszło do opóźnienia w składaniu projektów poszczególnych ulic, co w konsekwencji odniosło skutek w postaci odstąpienia od umowy przez stronę powodową. Za oba w/w zachowania została zastrzeżona kara umowna, której zapłaty domaga się strona powodowa. Zgodnie z powyżej przedstawionymi rozważaniami prawnymi w zakresie kumulacji się kar za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania i odstąpienia od umowy nie jest możliwe ich łączenie, jeśli odstąpienie spowodowane zostało przez opóźnienie. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

Powód odstąpił od umowy z pozwaną, ponieważ ta nie wykonała zamówionych projektów budowlanych w terminie i obciążył pozwaną obowiązkiem zapłaty kary umownej. Jednocześnie nałożył na nią karę za nieterminowe składanie

projektów. Jak wskazuje orzecznictwo, opóźnienie w spełnieniu świadczenia traktowane jest jako nienależyte wykonanie zobowiązania, zaś odstąpienie od umowy powoduje niewykonanie zobowiązania w całości. Dlatego też, w przypadku w którym wierzyciel odstępuje od umowy powodu opóźnienia w wykonaniu zobowiązania powoduje niewykonanie zobowiązania w całości. Również w sytuacji w której, dłużnik wykona część świadczenia jest to równoznaczne z niespełnieniem świadczenia, czyli niewykonaniem zobowiązania. Dlatego też nie jest możliwe łączenie kary umownej przewidzianej za nienależyte wykonanie zobowiązania np. z zwłoką lub opóźnieniem, z karą umowną za niewykonanie tego samego zobowiązania (uchwała SN z dn. 18 lipca 2012r. III CZP 39/12).

W niniejszej sprawie doszło do niewykonania zobowiązania przez poznanego w całości, zaś dochodzone kary umowne dotyczą zarówno odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania oraz jego nienależyte wykonanie, przyjmujące postać opóźnienia, dlatego też nie można podzielić stanowiska strony powodowej o zasadności dochodzenia obydwu tych kar jednocześnie.

W przypadku jednoczesnego żądania przez powoda kary umownej za opóźnienie a następnie za odstąpienie od umowy powództwo w zakresie kary umownej za opóźnienie podlega oddaleniu, jako niezasadne wprost.

Naliczona bowiem pozwanemu kara za odstąpienie od umowy z przyczyn obciążających wykonawcę konsumuje niejako tę drugą naliczoną wykonawcy za opóźnienie w wykonaniu umowy.

W tych okolicznościach powództwo o zasądzenie kary umownej z tytułu opóźnienia w realizacji umów podlega oddaleniu.

Niezależnie od powyższego stwierdzenia i niejako na marginesie wskazanych wyżej przyczyn nieuwzględnienia powództwa w zakresie kary umownej za opóźnienie wskazać jedynie należy, iż wątpliwości sądu budzi również przyjęty przez strony sposób określania wysokości kary umownej za opóźnienie w oddawaniu projektów poszczególnych ulic. Jest to określony procent (0,03%) całego wynagrodzenia należnego wykonawcy za dzień opóźnienia. W ocenie sądu, aby przyjąć taką metodę wyliczenia wysokości kary umownej za odpowiednią, należałoby określić odrębne wynagrodzenie za projekt konkretnej ulicy i uzależnić wysokości kary umownej od wartości wynagrodzenia przysługującego za wykonanie poszczególnych projektów. Zastrzeżenie kary umownej w taki sposób jak uczyniono to w umowach powoduje, że jest ona naliczana wielokrotnie za ten sam okres opóźnienia od całego wynagrodzenia umownego wykonawcy.

Dodatkowo jedynie również podnieść należy, iż powód naliczył pozwanemu kary umowne z tytułu opóźnienia od całego wynagrodzenia umownego, pomimo iż odstąpił jedynie od części zawartych umów, w części przez pozwanego niewykonanej.

W rozważanej sprawie kary umowne zostały zastrzeżone w umowie zawartej w wyniku przeprowadzenia przetargu nieograniczonego i wyborze najkorzystniejszej oferty, dokonanego na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych. Warto podkreślić, że w przypadku przytoczonego sposobu zawierania umów, wszystkie istotne elementy zawieranej przez strony umowy przygotowywane są przez zamawiającego, zaś przystępujący nie ma możliwości wpływu na ich ukształtowanie. Ten mechanizm wpływa na ograniczenie zasady swobody umów. W postępowaniu w reżimie prawa zamówień publicznych dochodzi do ograniczenia sposobu kontraktowania, gdyż zawarcie umowy następuje w trybie ofertowym według wzorca umownego, a zakres praw i obowiązków określa umowa. Ograniczenie kontraktowania polega na niemożności prowadzenia negocjacji (wyrok SN z dn. 17 czerwca 2016 r. IV CSK 674/15).

Miejscem, w którym zamawiający przedstawia warunki, na jakich ma być zawarta umowa jest Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia. To w niej również odnajdziemy zapisy odnoszące się do kar umownych, jeśli podmiot zamawiający planuje zastrzec je w nowo kreowanym stosunku prawnym. Należy pamiętać, że w umowie z zakresu prawa zamówień publicznych, zamawiający zastrzega na swoją rzecz kary umowne, które następnie obciążają wykonawcę. Powyższy układ pozwala zamawiającemu zrehabilitować zapisy dotyczące kar umownych w sposób korzystniejszy dla siebie, ponieważ to on decyduje o zapisach w SIWZ, a tym samym o warunkach umowy. Pamiętać

należy również, że nie ma przeszkód, aby zamawiający poczynił zapisy zastrzegające karę umowną również na rzecz wykonawcy.

Okoliczność, że de facto to zamawiający decyduje o treści umowy, w tym o zapisach dotyczących kar umownych, może doprowadzić do asymetrii w stosunkach między stronami poprzez nieuzasadnione uprzywilejowanie pozycji zamawiającego kosztem wykonawców. Dotyczyć to może na przykład zastrzeżenia kar umownych na wypadek zdarzeń, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, jak też określenia wysokości kar, co może skutkować ich rażącym wygórowaniem, dlatego każdy przypadek zastrzeżenia kar umownych należy rozpatrywać in casu – w okolicznościach konkretnej sprawy.

W ocenie sądu, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, zawarcie w umowach łączących strony postanowień pozwalających powodowi na naliczenie kar umownych za opóźnienie w przygotowaniu dokumentacji dot. poszczególnych ulic przy przyjęciu jako podstawy jej naliczenia całości umownego wynagrodzenia jest na podstawie art. 58 kc. nieważne jako sprzeczne ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem prawa.

Powyższe zapisy odbierają bowiem karze umownej jej podstawową funkcję, jaką jest motywowanie wykonawcy do terminowego i zgodnego z umową wykonania zobowiązania .

W tej sytuacji kara umowne staje się narzędziem uzyskiwania przez Inwestora kosztem wykonawcy dodatkowej, nadmiernej korzyści majątkowej w wysokości wielokrotnie przekraczającej wskazane w umowie wynagrodzenie.

Podkreślić również należy, że samo niewykonanie lub nienależyte wykonanie nie powoduje obowiązku zapłaty kary umownej. Lokalizacja przepisów dotyczących kar umownych wskazuje, że zdarzenie uzasadniające zapłatę kary umownej nastąpić musi z przyczyn, za które dłużnik odpowiada (Z. G.: K. umowne w bieżącej praktyce zamówień publicznych, PZP 2014, nr 1, L.)

Do rozważenia pozostaje jedynie zasadność dochodzenia przez powoda kary umownej za odstąpienie od umowy z winy wykonawcy a tym samym zasadność dokonanego przez pozwanego odstąpienia od zawartych umów. Po pierwsze należy odnieść się do kwestii odstąpienia od umowy z powodu zwłoki w wykonaniu zobowiązania.

Konstrukcja prawna odstąpienia w przypadku zaistnienia tej okoliczności uregulowana została w art. 491 k.c. zgodnie z treścią którego, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Może również bądź bez wyznaczania dodatkowego terminu, bądź też po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki. Jeżeli zaś świadczenia obu stron są podzielne, a jedna ze stron dopuszcza się zwłoki tylko co do części świadczenia, uprawnienie do odstąpienia od umowy przysługujące drugiej stronie ogranicza się, według jej wyboru, albo do tej części, albo co do całej reszty niespełnionego świadczenia. Strona ta może także odstąpić od umowy w całości, jeżeli wykonanie częściowe nie miałoby dla niej znaczenia ze względu na właściwość zobowiązania albo ze względu na zmierzony przez nią cel umowy, wiadomy stronie będącej w zwłoce.

Jak wskazuje doktryna art. 491 k.c. stosuje się do zobowiązań wzajemnych, bez względu na to czy strony miały świadczyć jednocześnie czy też nie. Ponadto aby mówić o skutecznym złożeniu oświadczenia o odstąpieniu wierzyciel musi spełnić dwie przesłanki (i) wyznaczyć dłużnikowi odpowiedni termin do wykonania zobowiązania z jednoczesnym zagrożeniem, że jego bezskuteczny upływ będzie uprawniał go do odstąpienia od umowy oraz (ii) po upływie terminu złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy, które wywoła skutek rozwiązania umowy. Jeśli przedmiot świadczenia ma charakter podzielny, spełniany sukcesywnie, a strona dopuszcza się zwłoki co do części świadczenia uprawnienie do odstąpienia od umowy przysługujące drugiej stronie ulega ograniczeniu. Po spełnieniu powyżej wskazanych warunków pozwalających na odstąpienie, wierzyciel może według swojego wyboru albo odstąpić od tej części, z którą zalega druga strona albo też co do pozostałej części świadczenia. W tym przypadku również inaczej kształtują się skutki odstąpienia. Wierzyciel wzajemny, wykonując prawo odstąpienia od umowy, nie wygasa zobowiązania w całości a jedynie powoduje redukcję świadczeń wzajemnych. Dłużnik będący w zwłoce wolny jest od

powinności częściowego świadczenia, gdyż zobowiązanie jest częściowo wykonane i pozostaje ono w mocy (Zagrobelny [w:] komentarz do art. 491 KC, Kodeks Cywilny. Komentarz 2016 red. Gniewek, wyd. 7).

W ocenie sądu w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy powód nie wykazał, aby dokonane przez niego w dniu 7 lutego 2012 roku odstąpienie od zawartych z pozwanym umów było uzasadnione wyłącznie okolicznościami obciążającymi wykonawcę, czyli (...) spółka z o.o.

Obowiązek spełnienia kary umownej aktualizuje się w momencie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania spowodowanego okolicznościami, za które odpowiedzialność ponosi dłużnik. Odpowiedzialność dłużnika objęta jest domniemaniem z art. 471 k.c., i to na nim spoczywa obowiązek wykazania, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania spowodowane zostało okolicznościami za które w nie ponosi odpowiedzialności.

W ocenie sądu pozwany w niniejszej sprawie skutecznie obalił to domniemanie poprzez wykazanie, że opóźnienia w wykonaniu określonych umowami stron projektów budowlanych spowodowane było działalnością podmiotów trzecich, w szczególności gestorów sieci oraz Zarządu Dróg i (...) w Ł.. Pozwany wykazał, że jeszcze w końcowym okresie roku 2011 (wrzesień, październik) jak również po upływie terminu do realizacji umowy, w dalszym ciągu nie zostały podpisane porozumienia z (...) dla wszystkich ulic, dla których miały zostać wykonane projekty budowlane. Ponadto również zmiana ścieżki uzyskiwania pozwolenia na budowę ze zgłoszenia na uzyskanie decyzji administracyjnej w tym zakresie oraz konieczność poprawienia już przygotowanych projektów i dostosowanie ich założeń do projektu przebudowy trasy G. spowodowało opóźnienie w terminowym wykonaniu zobowiązania. W ocenie Sądu wskazane okoliczności są niezależne od pozwanego, a tym samym nie mogą go obciążać.

Dodatkowo należy odnieść się do bogatej korespondencji przedstawionej przez strony postępowania, obrazującej przebieg współpracy stron.. Należy stwierdzić, że z jej treści wynika, iż powody, dla których strony aneksowały terminowo umowy (...) trwały po dacie 31 lipca 2011 roku, czyli dacie, w której miały zostać przedstawione powodowi projekty wykonane przez powoda. Należy wskazać, że strona pozwana wielokrotnie wskazywała na przeszkody wpływające na opóźnienie realizacji przedmiotu objętego umową, jak również przedstawiono pisma podmiotów trzecich wskazujących na niemożność wykonania projektów, która wynika z opóźnienia w zawieraniu porozumień z Inwestorem (k.128-129). Należy wskazać, że przeszkody te odnosiły się to do zawierania porozumień między (...) a gestorami sieci m.in. (...) sp. z o.o. (pismo k.55), (...) (pisma k.126v-129).

Na podstawie tej korespondencji Sąd ustalił, że jeszcze w sierpniu i wrześniu 2011 roku pozwany kierował do powoda pismo ze stanowiskiem (...), że mimo pozytywnego zaopiniowania projektu pozwanego przez (...), nie został on uzgodniony z powodu nie podpisania stosownego porozumienia między (...) a inwestorem (pismo pozwanej z dnia 5.09.2011k.126v-129,).

Świadomym potrzeby podpisania stosowanego porozumienia z (...) było również (...), który informował o tej sytuacji zarówno powoda jak i pozwanego Jak wynika z korespondencji autorstwa (...), kwestią sporną przy zawieraniu umów z gestorami sieci, w tym z (...), było ustalenie kwestii finansowania usunięcia kolizji oraz ewentualnych prac dodatkowych zwianych z konkretną siecią, a szczególności który podmiot i w jakiej części jest za to odpowiedzialny i powinien to sfinansować (pisma (...) z 20.09.2010 i 19.05.2011 k.49-50v, pismo z 06.06.2011,k. 55).

Zarząd Dróg i (...) w czerwcu 2011 roku poinformował pozwaną o konieczności skoordynowania prac projektowych w zakresie części ulic z projektem budowy trasy G. w zakresie geometrii rozwiązań konstrukcyjno – wysokościowych i linii rozgraniczających i obszaru do objęcia wnioskiem o wydanie decyzji (...), co wiązało się potrzebą poprawienia części projektów (k.61).

Wskazane wyżej okoliczności przemawiają za uznaniem, że pozwany nie wykonał zobowiązań wynikających z zawartych z powodem umów z powodów od niego niezależnych.

Odstąpienie od umowy dokonane przez powoda nie może być zatem uznane za zawinione przez pozwanego. Brak zatem podstaw faktycznych do obciążania pozwanego karą umowną również za odstąpienie od umowy.

Z powyższych względów powództwo zostało oddalone w całości.

Rozliczenie o kosztach postępowania w niniejszej sprawie nastąpiło na podstawie art. 98 k.p.c. ustanawiającego zasadę odpowiedzialności strony przegrywającej proces, jako tej, która powinna zwrócić poniesione przez stronę wygrywającą niezbędne i celowe koszty postępowania. § 3 art. 98 k.p.c. dotyczy sytuacji, kiedy strona reprezentowana jest przez adwokata, jak w przypadku niniejszej sprawy, w której obie strony były wsparte działaniami profesjonalnych pełnomocników. Zgodnie z dyspozycją § 3 art. 98 k.p.c., do niezbędnych kosztów prosu strony reprezentowanej przez adwokata, zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez Sąd osobistego stawiennictwa przez strony.

Kwestię wynagrodzenia pełnomocnika reguluje Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2002.163.1349). § 6 pkt. 6 w/w Rozporządzenia określa wynagrodzenie pełnomocnika w niniejszej sprawie w wysokości 7.200,00 złotych. Dodatkowo stronie przysługuje zwrot opłaty skarbowej uiszczonej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

Łącznie należne stronie wygrywającej koszty procesu wynoszą 7.217,00 złotych.

Na podstawie powyższego sąd orzekł jak w sentencji.